

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 100

Section I Pages 2–10

50 marks

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–8

Part B – 10 marks

- Attempt Question 9

Section II Pages 11–13

20 marks

- Attempt Questions 10–12
- Allow about 50 minutes for this section

Section III Pages 14–17

30 marks

- Attempt Questions 13–14
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–8

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (6 marks)

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 18:2–10

וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לְקָרְאָתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתָּחוּ אַרְצָה:	2
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־נָא מְצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: יִקַּח־נָא מֵעֹטְמוֹתַי וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ:	3
וְאִקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לְבַכְּסִי אַחֲרַי תַעֲבֹרוּ כִי־עַל־כֵּן עִבְרַתְּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ:	4
וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֹהֶלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סְאִים קָמַח סָלַת לְוָשִׁי וְעָשִׂי עֲגוֹת:	5
וְאֶל־הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רֶדֶד וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנְּעָר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ:	6
וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחֶלֶב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ:	7
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךָ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֹהֶל:	8
וַיֹּאמֶר טוֹב אָשׁוּב אֵלַיְךָ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שָׂמְעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אֲחֻרָיו:	9
	10

- (a) Provide THREE different meanings of the word על in its various forms in this extract. 2
- (b) How is language used to demonstrate the urgency of Abraham's actions? 2
- (c) The Talmud teaches that the phrase אמר מעט ועשה הרבה (Say little and do much) applies to Abraham. 2

How is it evident from the extract that this phrase applies to Abraham?

Question 2 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 23:2–13

2	וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֹא אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשָׂרָה וּלְבַכְתָּהּ:
3	וַיִּקְם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֶתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר:
4	גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזוֹת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתּוֹ מִלְּפָנָי:
5	וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לֹ: וַיִּשְׁמַעֲנוּ אִי אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחָר קֶבְרֵינוּ קֶבֶר אֶת־מֵתְךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קֶבְרוֹ לֹא־יִכְלָה מִמֶּךָ מִקֶּבֶר מֵתְךָ:
7	וַיִּקְם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶי לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חֵת:
8	וַיְדַבֵּר אִתָּם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר אֶת־מֵתִי מִלְּפָנָי שְׁמַעְוּנִי וּפְגַעוּ־לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן־צֹחַר:
9	וַיִּתֵּן־לִי אֶת־מַעְרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בְּקִצְהָ שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מְלֵא וַיִּתְּנָה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזוֹת־קֶבֶר:
10	וַעֲפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיַּעַן עֲפְרוֹן הַחֵתִי אֶת־אַבְרָהָם בְּאָזְנוֹ בְּנֵי־חֵת לְכֹל בְּאִי שְׁעַר־עִירוֹ לֵאמֹר:
11	לֹא־אֲדֹנָי שְׁמַעְנִי הַשְּׂדֵה נְתַתִּי לָךְ וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר־בוֹ לָךְ נְתַתִּיהָ לְעֵינֵי בְנֵי־עַמִּי נְתַתִּיהָ לָךְ קֶבֶר מֵתְךָ:
12	וַיִּשְׁתַּחֲוֶי אַבְרָהָם לְפָנָי עִם הָאָרֶץ:
13	וַיְדַבֵּר אֶל־עֲפְרוֹן בְּאָזְנוֹ עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אֵךְ אִם־אַתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי כֶסֶף הַשְּׂדֵה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מֵתִי שְׂמָה:

- (a) Provide explanations for the name **קִרְיַת אַרְבַּע**. In your answer, refer to the extract and commentary. **3**
- (b) Examine the relationship between **אַבְרָהָם** and the local residents of **קִרְיַת אַרְבַּע** (the **בְּנֵי־חֵת** and **הַחֵתִי עֲפְרוֹן**). In your answer, refer to the extract and commentary, and other prescribed texts you have studied. **3**

Question 3 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Genesis 24:58–65

וַיִּקְרְאוּ לְרֵבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֶיהָ:	58
וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רֵבְקָה אִחֹתָם וְאֶת־מִנְקֻתָהּ וְאֶת־עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו:	59
וַיְבָרְכוּ אֶת־רֵבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הִי לְאֵלֶפֶי רֵבְכָה וַיִּירָשׁ זְרַעְךָ אֶת־שְׂעֵר שְׂנְאָיו:	60
וַתֵּקֶם רֵבְקָה וַנְעַרְתֶּיהָ וַתַּרְכֹּבְנָהּ עַל־הַגְּמֵלִים וַתֵּלְכֶנָּה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רֵבְקָה וַיֵּלֶךְ:	61
וַיִּצְחָק בָּהּ מִבּוֹא בְּאֵר לַחֵי רֵאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגֹב:	62
וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשׂוּדָה לַפְּנֹת עָרַב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה גְמֵלִים בָּאִים:	63
וַתִּשָּׂא רֵבְקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתִּרְא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמֵל:	64
וַתֹּאמֶר אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלֵּזָה הַחֵלֶךְ בְּשׂוּדָה לְקִרְאָתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנָי וַתִּקַּח הַצְּעִיף וַתִּתְּכָס:	65

- (a) Parse מִבּוֹא (verse 62), giving root, *binyan* and tense/aspect. 1
- (b) Describe the qualities of Rebekah. Justify your answer with examples from the extract and other prescribed texts you have studied. 5

Question 4 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

I Kings 18:17–24

- 17 וַיְהִי כִּרְאוֹת אַחָאָב אֶת־אֱלֹהֵיהוּ וַיֹּאמֶר אַחָאָב אֱלֹהֵי הָאֱתָה זֶה עֹכֵר
יִשְׂרָאֵל:
- 18 וַיֹּאמֶר לֹא עֹכֵרְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אֱתָה וּבֵית אָבִיךָ בַּעֲזֹבְכֶם
אֶת־מִצְנֹת יְהוָה וּתְלַךְ אַחֲרֵי הַבָּעֲלִים:
- 19 וַעֲתָה שְׁלַח קִבְּץ אֱלֹהֵי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וְאֶת־נְבִיאֵי
הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וַנְּבִיאֵי הָאֱשֵׁרָה אַרְבַּע מֵאוֹת אֲכֹלֵי
שֶׁלֶתֶן אֵיזֹבֵל:
- 20 וַיִּשְׁלַח אַחָאָב בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֶל־הַר הַכַּרְמֶל:
- 21 וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵיהוּ אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שִׁתִּי
הַסַּעֲפִים אִם־יִהְיֶה הָאֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאִם־הַבָּעַל לָכֵן אַחֲרָיו
וְלֹא־עָנּוּ הָעָם אֹתוֹ דְבָר:
- 22 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נֹתַרְתִּי נְבִיא לַיהוָה לְבִדְי וַנְּבִיאֵי הַבָּעַל
אַרְבַּע־מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ:
- 23 וַיִּתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וַיִּנְתְּחֻהוּ וַיִּשְׂימוּ
עַל־הַתַּעֲצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׂימוּ וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה | אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וַנְּתַתִּי
עַל־הַתַּעֲצִים וְאֵשׁ לֹא אֲשִׂים:
- 24 וַקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בְּאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדְּבָר:

Analyse the relationship between אֱלֹהֵיהוּ and אַחָאָב. In your answer, refer to the extract and commentary, and other prescribed texts you have studied.

5

Question 5 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 21:1–7

1 וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר
בְּיִזְרְעֵאל אֵצֶל הַיַּכְל אַחְאָב מֶלֶךְ שְׁמֶרוֹן:
2 וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל־נָבוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר תִּנְהַלְתִּי אֶת־כַּרְמִי וַיְהִי־לִי לְגַן־יֵרֶק
כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְנָה לְךָ וְאֶתְנָה לְךָ כָּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב
בְּעֵינֶיךָ אֶתְנָה־לְךָ כֶּסֶף מְחִיר זֶה:
3 וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב חָלִילָה לִּי מִיְהוָה מִתַּתִּי אֶת־נַחְלֹת אֲבֹתַי לְךָ:
4 וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ סָר וְזָעַף עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת
הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־נַחְלֹת אֲבוֹתַי וַיִּשְׁכַּב עַל־מִטָּתוֹ
וַיִּסַּב אֶת־פָּנָיו וְלֹא־אָכַל לֶחֶם:
5 וַתָּבֹא אֵלָיו אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מִהֲזֵה רִיחַק סָרָה וְאִינָךְ
אָכַל לֶחֶם:
6 וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אָדַבֵּר אֶל־נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וְאָמַר לוֹ תִנְהַלְתִּי
אֶת־כַּרְמִי בְּכֶסֶף אוֹ אִם־חֶפְזִי אֶתָּה אֶתְנָה־לְךָ כָּרֶם תַּחֲתָיו וַיֹּאמֶר
לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־כַּרְמִי:
7 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עֲתָה תַעֲשֶׂה מְלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל קוּם
אֲכַל־לֶחֶם וַיִּטֵּב לְבָדָךְ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶת־כָּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי:

- (a) Provide the grammatical features, including parsing, giving root, *binyan* and tense/aspect, of the word מִתַּתִּי (verse 3). **2**
- (b) What factors influenced the actions of אַחְאָב, אִיזָבֵל and נָבוֹת in this extract? In your answer, refer to the extract and commentary. **3**

Question 6 (3 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

II Kings 1:13–18

וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שְׁרֵי-חַמְשִׁים שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל וַיָּבֹא שְׁרֵי-חַמְשִׁים 13
הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל-בְּרַכְיוֹ | לִנְגַד אֱלֹהָיו וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו
אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר-נָא נַפְשִׁי וְנַפְשׁ עַבְדֶּיךָ אֵלֶּה חַמְשִׁים בְּעֵינַיִךָ:
הִנֵּה יָרְדָה אִשׁ מִן-הַשָּׁמַיִם וְהֵאָכַל אֶת-שְׁנֵי שְׁרֵי חַמְשִׁים הָרֵאשֹׁנִים 14
וְאֶת-חַמְשִׁיהֶם וְעַתָּה תִיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינַיִךָ:
וַיְדַבֵּר מֶלֶךְ יִהוָה אֶל-אֱלֹהָיו רַד אוֹתוֹ אֶל-תִּירָא מִפְּנֵיו וַיִּקָּם וַיֵּרֵד 15
אוֹתוֹ אֶל-הַמֶּלֶךְ:
וַיְדַבֵּר אֵלָיו כֹּה-אָמַר יִהוָה יַעַן אֲשֶׁר-שָׁלַחְתָּ מַלְאָכִים לְדַרְשׁ בְּבַעַל 16
זְבוּב אֱלֹהֵי עַקְרוֹן הַמְּבֹלֵי אֵין-אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לְדַרְשׁ בְּדַבְּרוֹ לְכֵן
הַמָּטָה אֲשֶׁר-עָלִיתָ שָׁם לְאֶתְרֵד מִמֶּנָּה כִּי-מוֹת תָּמוּת:
וַיָּמַת כְּדָבַר יִהוָה | אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֱלֹהָיו וַיִּמְלֹךְ יִהוָה לְיָמָיו בְּשָׁנַת 17
שִׁתִּים לַיהוָה בְּיָהוּשָׁפֶט מֶלֶךְ יִהוָה כִּי לֹא-תָהִה לוֹ בֵּן:
וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אַחֲזַיְהוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הִלּוּא-תָמָה כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי 18
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

Account for the inclusion of the phrase יִהוָה כְּדָבַר יִהוָה (verse 17). In your answer, refer to the extract and other prescribed texts you have studied. **3**

Question 7 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Nehemiah 8:1–8

- 1 וַיֹּאסְפוּ כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל־הֶרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמַּיִם
וַיֹּאמְרוּ לְעֹזְרָא הַסֹּפֵר לְהָבִיא אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
אֶת־יִשְׂרָאֵל:
- 2 וַיָּבִיא עֹזְרָא הַכֹּהֵן אֶת־הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה וְכָל מִבֵּין
לִשְׁמָע בַּיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי:
- 3 וַיִּקְרְאוּ לִפְנֵי הֶרְחוֹב אֲשֶׁר ׀ לִפְנֵי שַׁעַר־הַמַּיִם מִן־הָאֹרֶל עַד־מַחְצִית
הַיּוֹם נָגַד הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַמְּבִינִים וְאֲזַנֵּי כָּל־הָעָם אֶל־סֵפֶר הַתּוֹרָה:
- 4 וַיַּעֲמֵד עֹזְרָא הַסֹּפֵר עַל־מַגְדֵּל־עַיִן אֲשֶׁר עָשׂוּ לַדָּבָר וַיַּעֲמֵד אֶצְלוֹ
מִתְתִּילָה וְשָׁמַע וְעֵנְיָה וְאוּרִיָּה וְחֶלְקִיָּה וּמַעֲשִׂיָּה עַל־יְמִינוֹ וּמְשֻׁמְאֵלוֹ
פְּדָיָה וּמִישָׁאֵל וּמִלְכִּיָּה וְחַשְׁמֵשׁ וְחַשְׁבַּדְנָה וְזַכְרְיָה מְשֻׁלָּם:
- 5 וַיִּפְתַּח עֹזְרָא הַסֹּפֵר לְעֵינֵי כָּל־הָעָם כִּי־מַעַל כָּל־הָעָם הָיָה וּכְפַתְחוּ
עַמּוּדוֹ כָּל־הָעָם:
- 6 וַיְבָרֵךְ עֹזְרָא אֶת־יְהוָה הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָּל־הָעָם אָמֵן ׀ אָמֵן
בְּמַעַל יְדֵיהֶם וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַיהוָה אֲפִים אֶרְצָה:
- 7 וַיִּשׁוּעַ וּבְנֵי וְשֶׁרְבִינָה ׀ יָמִין עֶקֶב שְׁבַתִּי ׀ הוֹדִיָּה מַעֲשִׂיָּה קְלִיטָא
עֹזְרָיָה יוֹזְבֵד חֲנָן פְּלֹאֲיָה וְהַלּוּיִם מְבִינִים אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה וְהָעָם
עַל־עַמּוּדָם:
- 8 וַיִּקְרְאוּ בַסֵּפֶר בַּתּוֹרַת הָאֱלֹהִים מִפֶּרֶשׁ וְשׁוּם שְׁכָל וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא:

- (a) וַיֹּאסְפוּ כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד (verse 1) 2
- Outline both the historical and religious significance of this phrase. In your answer, refer to the extract and commentary.
- (b) Explain why verse 8, according to the Talmud, is fundamental to the study of תנ"ך. 3
- In your answer, refer to the extract and commentary.

Question 8 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Nehemiah 13:1–7

- 1 בַּיּוֹם הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי הָעָם וְנִמְצָא פְתוּב בּוֹ אִישׁ
לְאֲבוֹא עַמְּנִי וּמֵאֲבֵי בְקִהְלֵי הָאֱלֹהִים עַד־עוֹלָם:
2 כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלֶחֶם וּבִכְרֵם וַיִּשְׁכַּר עָלָיו אֶת־בְּלֶעַם
לְקַלְלֹו וַיַּהַפְּדוּ אֱלֹהֵינוּ הַקְּלָלָה לְבִרְכָה:
3 וַיְהִי כְשָׁמַעַם אֶת־הַתּוֹרָה וַיִּבְדְּלוּ כָל־עָרֵב מִיִּשְׂרָאֵל:
4 וּלְפָנָי מִזֶּה אֱלִישִׁיב הַכֹּהֵן נָתַן בְּלִשְׁכַּת בֵּית־אֱלֹהֵינוּ קָרוֹב לְטוֹבִיָּה:
5 וַיַּעַשׂ לוֹ לִשְׁכָּה גְדוֹלָה וְשָׁם הָיוּ לְפָנָיִם נְתָנִים אֶת־הַמְּנוּחָה הַלְּבוֹנָה
וְהַכֹּפִלִים וּמַעֲשֵׂר הַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר מִצְּנוֹת הַלְּוִיִּם וְהַמְּשֻׁרָרִים
וְהַשְּׁעָרִים וְתַרְוַמַת הַכֹּהֲנִים:
6 וּבְכָל־זֶה לֹא הָיִיתִי בִירוּשָׁלַם כִּי בִשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשֶׁשְׁתָּא
מִלְּךְ־בָּבֶל בָּאתִי אֶל־הַמֶּלֶךְ וּלְקַץ יָמַיִם נִשְׁאַלְתִּי מִן־הַמֶּלֶךְ:
7 וְאָבוֹא לִירוּשָׁלַם וְאָבִינָה בְרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישִׁיב לְטוֹבִיָּה לַעֲשׂוֹת
לוֹ נִשְׁכָּה בַחֲצָרֵי בֵּית הָאֱלֹהִים:

Explain the religious and moral significance of ‘the outrage perpetrated by Eliashib on behalf of Tobiah’. In your answer, refer to the extract and commentary.

4

Section I (continued)

Part B – 10 marks Attempt Question 9

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
- communicate ideas and information using relevant examples
- present a logical and cohesive response

Question 9 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts, then answer in ENGLISH the question that follows.

Genesis 18:19

19 כִּי יִדְעֹתֶיךָ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה אֶת־בְּנֵיךָ וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עֲלָיו:

Genesis 18:25

25 חָלְלָה לְךָ מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים כִּדְבַר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַצְדִּיק כְּרָשָׁע חָלְלָה לְךָ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:

Genesis 21:11

11 וַיִּירַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינָיו אַבְרָהָם עַל אֹדֶת בְּנוֹ:

Genesis 22:12

12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי־יִצְחָק אֶל־הַנֶּעֱר וְאֵל־תַּעַשׂ לּוֹ מֵאֲוִמָּה כִּי אֵתָּה יִדְעֹתִי כִּי־יִרְאֵה אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֵיךָ אֶת־יְחִידֶךָ מִמֶּנִּי:

Genesis 23:19

19 וְאַחֲרֵי־כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל־מְעָרַת שְׂדָה הַמְּכַפְלָה עַל־פְּנֵי מְמָרָה הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

Genesis 24:9

9 וַיִּשֶׁם הָעֶבֶד אֶת־יָדוֹ תַחַת יָרֵךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לּוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה:

Explain how Abraham's life became a testament to faith, morality and justice. In your answer, refer to the extracts provided and your knowledge of the prescribed texts.

10

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 10–12

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 10 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Bava Metziah 1:7

מֵצָא גִטֵי נָשִׁים, וְשִׁחְרוּרֵי עֶבְדִּים, דִּי־תִיקָי, מִתְּנָה וְשׁוֹבְרִים – הֲרִי זָה לֹא יִחְזִיר,
שְׁאֵנִי אוֹמֵר: כְּתוּבִים הֵיוּ, וְנִמְלֵךְ עֲלֵיהֶם שְׁלֵא לְתָנָם.

(a) Provide TWO explanations for the origin of the word דִּי־תִיקָי. In your answer, refer to the commentary. 2

(b) גִטֵי נָשִׁים, וְשִׁחְרוּרֵי עֶבְדִּים, מִתְּנָה וְשׁוֹבְרִים 3

Explain why a person finding any of these documents should not return them to either of the parties mentioned in the document. In your answer, refer to the text and commentary.

Question 11 (9 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Bava Metziah 2:7

אמר את האבדה ולא אמר סימניה – לא יתן לו; והרמאי אף על פי שאמר סימניה – לא יתן לו, שנאמר (דברים כב, ב): “עד דרש אחיך אתו”, עד שתדרש את אחיך, אם רמאי הוא אם אינו רמאי. כל דבר שעושה ואוכל, יעשה ולאכל; ודבר שאינו עושה ואוכל – ימכר. שנאמר (שם): “והשבתו לו” – ראה היאך תשיבנו לו. מה יהא בדמים? רבי טרפון אומר: ישתמש בקו; לפיכך אם אבדו, תיב באחריותו. רבי עקיבא אומר: לא ישתמש בקו; לפיכך אם אבדו, אינו תיב באחריותו.

- (a) אמר את האבדה, ולא אמר סימניה 4

In relation to this phrase, precisely what information was provided by the claimant and what information was withheld? In your answer, refer to the commentary.

- (b) “עד דרש אחיך אתו” 2

How does the Mishna’s interpretation of these words differ from their literal meaning?

- (c) “והשבתו לו” 3

How can the interpretation of this phrase lead to TWO different rulings in regard to lost objects?

Question 12 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Bava Metziah 5:7

אין פוסקין על הפרות עד שיצא השער. יצא השער – פוסקין, ואף על פי שאין לזה יש לזה. הנה הוא תחלה לקוצרים – פוסק עמו על הגדיש, ועל העביט של ענבים, ועל המעטן של זיתים, ועל הבצים של יוצר, ועל הסיד משקעו בכבשן. ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה. רבי יוסי אומר: אין פוסקין על הזבל, אלא אם כן הנה לו זבל באשפה; וחכמים מתירין. ופוסק עמו כשער הגבוה. רבי יהודה אומר: אף על פי שלא פסק עמו כשער הגבוה יכול הוא לומר: תן לי כזה, או תן לי מעותי.

- (a) Explain the circumstances where one would be permitted to order merchandise in advance and not be concerned about *ribit*. In your answer, refer to the text and commentary. 2
- (b) How are the beliefs and practices of Jews in Mishnaic times reflected in this Mishna? In your answer, refer to the text and commentary. 4

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 13–14

Allow about 1 hour for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: Joshua speaks to the Israelites

Context: Joshua's final address

Joshua 24:1–14

- 1 וַיֹּאסֶף יְהוֹשֻׁעַ אֶת-כָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׂכֻמָּה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וּלְרָאשֵׁיו וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים:
- 2 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-כָּל-הָעָם כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַנְּהָר
יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תָּרַח אָבִי אַבְרָהָם וְאָבִי נַחֲוֹר וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים
אֲחֵרִים:
- 3 וְאֶקַּח אֶת-אֲבִיכֶם אֶת-אַבְרָהָם מֵעֶבֶר הַנְּהָר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל-אֶרֶץ
כְּנָעַן וְאָרַב [וְאֶרְבֵּה] אֶת-זֶרְעוֹ וְאֶתְּנֶלּוֹ אֶת-יִצְחָק:
- 4 וְאֶתְּנִי לְיִצְחָק אֶת-יַעֲקֹב וְאֶת-עֵשָׂו וְאֶתְּנִי לְעֵשָׂו אֶת-הַר שְׁעִיר לְרֵשֶׁת
אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם:
- 5 וְאֶשְׁלַח אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן וְאָנֹכִי אֶת-מִצְרָיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ
וְאַחֵר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם:
- 6 וְאוֹצִיא אֶת-אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרָיִם וַתָּבֹאוּ הַיַּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרָיִם אַחֲרַי
אֲבוֹתֵיכֶם בְּרִכְבּ וּבַפָּרָשִׁים יַסֹּפוּ:
- 7 וַיַּצַּעֲקוּ אֶל-יְהוָה וַיִּשָּׂם מֵאֵפֶל בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרָיִם וַיָּבֵא עָלָיו
אֶת-הַיָּם וַיִּכְסְהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי בְּמִצְרָיִם וַתִּשְׁבוּ
בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים:
- 8 וְאַבְרָהָ [וְאַבְרָאָה] אֶתְכֶם אֶל-אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלְחַמוּ
אֶתְכֶם וְאֶתְּנִי אוֹתְכֶם בְּיַדְכֶם וַתִּירְשׁוּ אֶת-אֶרְצָם וְאֲשַׁמִּידֶם מִפְּנֵיכֶם:
- 9 וַיָּקָם בָּלָק בֶּן-צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
לְבָלָעָם בֶּן-בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם:

Question 13 continues on page 15

Question 13 (continued)

- 10 וְלֹא אָבִיתִי לְשִׁמֹּעַ לְבַלְעֹם וַיְבַרֵךְ בְּרוּךְ אַתְּכֶם וְאַצֵּל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ:
 11 וַתַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלְחַמוּ בָכֶם בַּעֲלֵי־יְרִיחוֹ
 הָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַגְּרִגְשִׁי הַחֹזִי וְהַיְבוּסִי וְאַתָּן אוֹתָם
 בְּיַדְכֶם:
 12 וְאַשְׁלַח לְפָנֵיכֶם אֶת־הַצְּרָעָה וַתִּגְרַשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי
 לֹא בַחֲרָבָה וְלֹא בַקֶּשֶׁת:
 13 וְאַתָּן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יִגְעֶתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא־בְנִיתֶם וַתִּשְׁבוּ
 בָהֶם כְּרֹמִים וְזִיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִטְעַתֶם אַתֶּם אֹכְלִים:
 14 וְעֵתָה יִרְאוּ אֶת־יְהוָה וְעִבְדוּ אוֹתוֹ בְּתָמִים וּבְאֵמֶת וְהִסִּירוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
 אֲשֶׁר עִבְדוּ אֲבוֹתֵיכֶם בַּעֲבַר הַנְּהַר וּבְמִצְרַיִם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה:

Glossary:

שׁוֹטֵר	<i>officer</i>
מְאֲפֵל	<i>darkness</i>
צְרָעָה	<i>hornet</i>
יָגַע	<i>to toil</i>
תָּמִים	<i>sincerity</i>

- (a) In which city did Joshua give his final address? **1**
- (b) What do the words וַיִּתְיַצְּבוּ לְפָנֵי הָאֱלֹהִים (verse 1) imply? **1**
- (c) What information about אַבְרָהָם and his family is included in verses 2 and 3? **4**
- (d) Parse the following words, giving root, *binyan* and tense/aspect.
- (i) וְאַנְרָה (verse 5) **1**
- (ii) וַיִּכְסְהוּ (verse 7) **1**
- (iii) וַיִּלְחַמוּ (verse 8) **1**
- (e) Summarise Joshua's message to the Israelites (verses 6–14). **6**

End of Question 13

Question 14 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the text, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: Absalom's rebellion gathers strength

Context: Absalom aspires to be king

II Samuel 15:1–11

- 1 וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אֲבִשָׁלוֹם מְרֻכָּבָה וְסָסִים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים
לְפָנָיו:
- 2 וְהַשָּׂפִים אֲבִשָׁלוֹם וְעָמָד עַל־יַד דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל־הָאִישׁ
אֲשֶׁר־יְהִיה־לוֹ רִיב לְבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁפָּט וַיִּקְרָא אֲבִשָׁלוֹם אֵלָיו
וַיֹּאמֶר אִי־מִזֶּה עִיר אַתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שְׁבֵט־יִשְׂרָאֵל עַבְדְּךָ:
- 3 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִשָׁלוֹם רְאֵה דְבָרְךָ טוֹבִים וְנֹכַחִים וְשָׁמַע אִין־לְךָ
מֵאֵת הַמֶּלֶךְ:
- 4 וַיֹּאמֶר אֲבִשָׁלוֹם מִי־יִשְׁמָנִי שֹׁפֵט בְּאַרְצָךְ וְעָלִי יָבוֹא כָּל־אִישׁ
אֲשֶׁר־יְהִיה־לוֹ רִיב וּמִשְׁפָּט וְהִצַּד־קִתְּיוּ:
- 5 וְהָיָה בְּקִרְב־אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ וְשָׁלַח אֶת־יָדוֹ וְהַחֲזִיק לוֹ וַנִּשְׁק לוֹ:
- 6 וַיַּעַשׂ אֲבִשָׁלוֹם כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לְמִשְׁפָּט
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּגְנַב אֲבִשָׁלוֹם אֶת־לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל:
- 7 וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אֲבִשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵלֶכָה נָא וְאֶשְׁלַם
אֶת־נַדְרֵי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי לַיהוָה בְּחִבְרוֹן:
- 8 כִּי־נָדַר נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בְּגִשּׁוֹר בְּאַרְם לֵאמֹר אִם־יָשִׁיב [יָשׁוּב]
יִשִּׁיבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַם וְעַבַדְתִּי אֶת־יְהוָה:
- 9 וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ חִבְרוֹנָה:
- 10 וַיִּשְׁלַח אֲבִשָׁלוֹם מְרַגְלִים בְּכָל־שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשִׁמְעֶכֶם
אֶת־קוֹל הַשָּׁפָר וְאָמַרְתֶּם מֶלֶךְ אֲבִשָׁלוֹם בְּחִבְרוֹן:
- 11 וְאֶת־אֲבִשָׁלוֹם הִלְכוּ מֵאֲתָיִם אִישׁ מִירוּשָׁלַם קְרָאִים וְהִלְכִים לְתַמָּם
וְלֹא יָדְעוּ כָּל־דְּבָר:

Question 14 continues on page 17

Question 14 (continued)

Glossary:

נדר	<i>to vow</i>
שופר	<i>horn</i>
לתָּמָם	<i>innocently</i>

- (a) מִרְכָּבָה וְסָסִים וְחַמְשִׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו (verse 1) 2
What was included in Absalom's retinue?
- (b) Give both the literal and idiomatic meanings of the following terms.
- (i) עַל־יָד (verse 2) 2
- (ii) וַיִּגְנֹב' . . . אֶת־לֵב (verse 6) 2
- (c) According to verses 2–6, how did Absalom increase his popularity among the people? 4
- (d) Identify an example of the *pronominal suffix* in verse 7. 1
- (e) Describe the conspiracy (verses 7–11) that launched Absalom's revolt against the king. 4

End of paper

BLANK PAGE

BLANK PAGE

BLANK PAGE